დროება

გამოდის ყოველ-დღე ორშაბათს გარდა

რედაქცია

გოლოვინის პროსპექტზედ, იგ. მუხრანსკის სახლებში კლუბის ქვემოთ

ხელის-მოწერა

მიიღება თფილისში „დროების" რედაქციაში, ქუთაისში ჭილაძის (გერარდის) წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Въ Тифлисъ, въ редакцію „Дроэба".

„დროების" ფასი:

მთელის წლისა . . . 9 მან. ‖ სამის თვისა . . . 3 მან.
ექვსის თვისა . . . . 5 მან. ‖ ერთის თვისა . . . 1 მან.

ფასი განცხადებისა

დიდი ასოებით, ასოზე 1 კაპ., ასო მთავრულით ასოზე ნახევარი კაპ., ჩვეულებრივ [illegible] ზე შაური.

თუ [illegible] და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდელ წერილს რედაქცია ფოსტით ვერ დაუბრუნებს ავტორს.

განცხადებანი მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებზედ.

ქუთაისში განცხადება მიიღება ჭილაძის წიგნის მაღაზიაში.

ცალკე ნომერი „დროებისა" ღირს ერთი შაური.

არწრუნის თეატრში

კვირას, 17 იანვარს

ქართული დრამატიული დასის არტისტებისაგან წარმოდგენილი იქნება:

არსენა

დრამა 3 მოქმ. თხზ. ა. მოჩხუბარიძისა.

ბილეთები ისყიდება თეატრის კასსაში.

ფასები დაკლებულია.

დასაწყისი $7\frac{1}{2}$ საათზ

თფილისის გუბერნიის კეთილ-შობილთ წინამძღომელი თავადი სუმბათოვი განუცხადებს თავად-აზნაურთ საზოგადოებას, რომელ თფილისის გუბერნიის კეთილ-შობილთ კენჭით ამორჩევა დაიწყობის მომავალ მაისის დამდეგს (3—2)

ტელეგრამმა

(„საღლიტიიშერის ტელეგრაფის სააგენტოსი")

პეტერბურღი, 13 იანვარს. მმართებლობის მოამბეში დაბეჭდილია: დენ. ჩერევინის მოკვლის გამზრახველს სანკოვსკის სასამართლომ სიკვდილით დასჯა გარდაუწყვიტა, მელნიკოვს 20 წლის კატორგა. მაგრამ რადგან სანკოვსკიმ შატიობა ითხოვა და ამას გარდა ვერ დამტკიცდა, რომ ის საიდუმლო საზოგადოებას ეკუთვნოდა, ამის გამო სიკვდილის დასჯის მაგიერ იმას სამუდამო კატორგა დაუნიშნეს.

პეტერბურღი, 14 იანვარს. დენ. სკობელევი დაინიშნა იმ კამისიის თავსმჯდომარედ, რომელსაც თურქისტნის მხარეში ახალი გამგეობის წესის შემოღება აქვს მინდობილი.

გაზ. ნოვოსტში იწერებიან: გადასახლებულთათვის რუსეთის სხვა-და-სხვა გუბერნიებში 574 ნაჭერი მიწა არის დანიშნული სივრცით 175,982 დესიატინა.

სინოდმა გარდაწყვიტა, რომ 1869 წელს განზრახული რეფორმა შესახებ მრევლების რიცხვის შემცირებისა შეაჩეროს.

სამზღვარ-გარეთიდამ მოსული ტელეგრამმები გვაცნობებენ, რომ მომავალ გაზაფხულისათვის ბალკანის ნახევარ-კუნძულის სლავიანები აჯანყებას აპირებენო. ბრიუნში აღმოუჩენიათ სოციალ-დემოკრატების საიდუმლო ყრილობა და ბევრი ხალხი დაუტუსაღებიათ. ვენის გაზეთებს აღეკრძალათ ჯარის სამხედრო მოქმედებაზედ ცნობების ბეჭდვა.

ნიუ-იორკის სასამართლომ გიტო აღიარა დამნაშავედ იმაში, რომ იმას ჰქონდა განზრახვა რესპუბლიკის პრეზიდენტის გარფილდისა.

სამწუხარო ხმები

თფილისი, 15 იანვარი.

ახლანდელ ჩვენს . . . . . მდგომარეობას ერთი სამწუხარო საგანიც ემატება: რუსულ გაზეთებში გავრცელებულია ხმები, ვითომ მმართებლობას აქვს განზრახვა, სწავლის ქირა მოუმატოს ვაჟების გიმნაზიებში ათ თუმნამდი და ქალების—ხუთმეტ თუმნამდი.

ამ ამბავს მართლაც და რამე საფუძველი უნდა ჰქონდეს, თორემ გაზეთები ასე ცხარედ არ მოეკიდებოდენ.

ყველასთვის ადვილი გასაგებია, თუ ეს ხმები გამართლდა, რა აზრი უნდა იყოს ამ შემთხვევაში ხელ-მძღვანელი. მაგრამ ამის განხილვის ნება, საუბედუროდ, არ გვაქვს ჩვენ მონიჭებული. მხოლოდ ამას კი ვიტყვით, რომ, თუ ეს ხმები აღსრულდა, სწავლა-განათლების ბედის წერა უკუღმა დატრიალდება საზოგადოდ რუსეთში, და კერძოდ ჩვენს ქვეყანაში. თუ რამე ბედნიერებას მოველოდებით ჩვენ, მხოლოდ სწავლა-განათლებისაგან; მხოლოდ ამას შეუძლია ცოტა ოდნად ფეხზედ წამოაყენოს ჩვენი . . . . მხარე; ამას გრძნობს ყველა; დიდი და პატარა, მოხუცი და ჭაბუკი, გლეხი და თავადი. განათლების სიყვარული, ჩვენდა სანუგეშოდ, დიდი ხანი გამჯდარია ჩვენის ხალხის ძვალსა და რბილში. ამ ორმოც-და ათის წლის წინედ, როცა ჩვენში დაარსდა სახელმწიფო სასწავლებლები, მათში ტევა არ იყო: მმართებლობა ვერ პოულობდა საშუალებას დაეკმაყოფილებია მშობლების თხოვნა. მას შემდეგ ნახევარმა საუკუნომ განვლო, სწავლის წყურვილი, რასაკვირველია, უფრო გადიდდა; ამასთანავე სასწავლებლების რიცხვიც გავრცელდა, მაგრამ საზოგადოების მხრით სამდურავს კი არ დაუკლია ყოველ წლობით ყმაწვილები ათასობით რჩებიან სასწავლებლებში მიუღებელნი, რადგან ვაკანსია არ არის.

აქედან სჩანს, რომ სასწავლებლების რიცხვი არ არის საკმაო.

მეორე არა ნაკლები თუ არ უმეტესი დაბრკოლება ჩვენს სიღარიბეში მდგომარეობს. სასწავლებლებიც რომ ბევრი იყოს, უმეტეს ნაწილს არა აქვს შეძლება თავის ხარჯით გაზარდოს შვილები მით უმეტესად ახლანდელ დროში, როცა ეგრე საოცრად გაძვირდა ცხოვრების საშვალება, ალბათ, იმის გამო, რომ ჩვენი ნივთიერი მდგომარეობა სულ უკან-უკან იხევს, ჩვენს კეთილ-დღეობას ბოლო ეღება; რაც დრო მიდის, უფრო ვღარიბდებით, ვსაწყლდებით.

ეხლა კი საუკუნოდ უნდა გამოეთხოვოს უმეტეს ნაწილმა ახალ გაზრდობისამ სწავლა-განათლებას, თუ სასწავლებლებში წლიური ქირა სწავლისა ათ და ხუთმეტ თუმნამდი ავიდა. ეს იმის ნიშანი იქნება, რომ

«დროების» ფელეტონი, 16 იანვარი.

მამის-მკვლელი

(მოთხრობა*)

ბლახა მივიდა დარიელის ციხესთან, სადაც მოგროვებულიყვნენ ვლადიკავკაზში მომავალი მგზავრები და ის შარი, რომელთაც უნდა დაეცვა მგზავრები მოუსვენარი შამილის მომხრე მთის ხალხისგან.

მისვლის უმალეს ბლახას დაუხვდა უფროსი სალდათი რომელმაც მკაცრათა ჰკითხა:

— შენ ვინა ხარ?

— მე მთხოვარა ვარ.

სალდათმა შეხედა ეჭვნეულად, აათვალიერ-ჩამოათვალიერა, გაიქნია თავი და წამოიძახა:

— გიცნობთ რა შვილებიცა ხართ! და ცოტა სიჩუმის შემდეგ უფრო მკაცრად და მრისხანედ დაუმატა:

— შენ მაგ ჩაცმულობით ვერ მომატყუებ! ზანგებ მოგიგონია გლახობა, რომ ვერ გიცნონ...

— მთხოვარა ვარ, ღვთის მადლმა! უპასუხა ბლახამ, რომელსაც ვერ გაეგო რაზედ ელაპარაკებოდა ეს რუსი.

— შენ შამილის მომხრე ხარ და საზვერლად მოსულხარ აქა!

ბლახას გაეცინა ამ სიტყვებზედ, შეხედა თავის თან მოლაპარაკეს და განცვიფრებულმა უთხრა:

— რას უბნობ?

— აი, მე შევატყობინებ შენს საქციელს იმათ მაღალ კეთილშობილებას და ისინი ოც-და-ოთხს საათში დაგხვრეტენ. უთხრა სალდათმა ისე მშვიდობიანად, თითქოს კარგს სადილს ჰპირდებოდა.

— აბა შემომხედე კარგად, განა მე შემიძლიან-ღა რაიმე?... მთის ხალხი, ვისაც კიდევ ბრძოლის გული შერჩენია, განა ჩემისთანა მოხუცებს გზავნიან მაგ გვარი საქმისთვის?

— ვიცით, ვიცით, რა შვილებიცა ხართ?

— დამეხსენ ღვთის მადლსა, უბრალოდ შარს ნუ მკიდებ! რაი გინდა ჩემგან?

— მე მათ მაღალ კეთილშობილებას კი შევატყობინებ და მემრე თითონ იციან.

ბლახა ჩაფიქრდა თავის ბედ-იღბალზედ. ვერ გაეგო თუ რა უნდოდა ამ რუსს, ან რას ითხოვდა იმისაგან, ან რად ექცეოდა ასე მკაცრად, რისთვის უპირებდა დახვრეტას ჯარის უფროსთან, როდესაც ისე დაბერებული და მიხრწნილი იყო, რომ იმისგან რომელიმე ვნების მოტანა შეუძლებელი იყო. იმას დაბეზღებას ჰპირდებოდნენ, ოც-და-ოთხ საათში დახვრეტას, მაშასადამე უნდა გათავებულიყო ამოდენა სატანჯველი, დაბოლოებულიყო იმისი მოუსვენარი და გულის მღრღნელი დღეები? იქნება ბლახა სიხარულითაც მოელოდა ამ დღეს, მაგრამ იმას უკვირდა, რომ ქრისტიანი ქრისტიანს ასეთს შარსა სდებს, და ურწმუნოებზედ მეტად მოსწყურებია ულონო მოძმეს სისხლი. სალდათი უყურებდა იმას რამოდენიმე ხანი, ბოლოს მოავლო ხელი და გაიყვანა ცალკე.

— შენ ძალიან გინდა წასვლა?

— ჰაი, ჰაი რო მინდა. თუ არა მდომოდა, მაშ აქ რად ჩამოვიდოდი?

— მაშ ერთი მანეთი მომე და წაგიყოლებ.

ბლახას ისე გაუკვირდა სალდათის ამისთანა თხოვნა, რომ გაშტერებული შესცქეროდა. ბოლოს იფიქრა, რომ უეჭველად სმენამ უღალატა, გამოიფშვნიტა ყური და ჰკითხა:

— რაი მითხარ?

— მანეთი მომე და გაგიყოლებ, გარკვევით უპასუხა იმან.

— მანეთი? გაშტერებით წამოიძახა ბლახამ და დაუმატა:—მანეთი ვინ მომცა, შე კაი კაცო?... მანეთები მქონდეს, ხომ ასე არ მეცმოდა? აბა კარგად შემოხედე ჩემს ტარავალს.

— შენ იცი! მაშ დაგაბეზღებ აფიცერთან.

— არა მაქვს, ღვთის მადლმა და, საით მოგიტანო...

კარგა ხანს ევაჭრა ბლახას მშვიდობიანობის დამცველი, დიდს ხანს

*) იხ. „დროება" № 7.

მხოლოდ მდიდრებს მიეცემა გზა განათლებისა და ღარიბები კი ისევ ისე უმეცრების ნისლით უნდა იქმნენ დაბურული. ახლანდელი გადასახადიც სწავლისა რომელიც გიმნაზიებში ორი თუმნიდამ სამ თუმნამდე არის, გვიჭირვებს საქმეს. აბა, რა იქნება, როცა ის ათ და ხუთმეტ თუმნამდი აიწევს?

დღიური

ამ 1882 წლის განმავლობაში, ფინანსთ მინისტრის ანგარიშით, რუსეთის ხაზინა მოელის სულ 762,004,512 მან. შემოსავალს და ამდენსავე გასავალს.

ამ ჟამიდამ „კავკასიის მხრის სამოქალაქო გამგეობიდამ მოელის შემოსავალს—7,334,548 მან. და გასავალს —7,252,291, მან.

* * *

ამბობენ, ჩვენს ქალაქში კიდევ ყალბი ქაღალდის ფული გამოჩნდაო; ვილაცაებს რამდონიმე ყალბი თუმნიანი ქაღალდი გაუსაღებია ამ დღეებში. ამ ყალბ ფულებს ყველაზე უფრო ხშირად სოფლიდამ ჩამოსულ ხამ ხალხზე ასაღებენ ეს გაიძვერები და ამიტომ ფრთხილად უნდა იყვნენ თუმნიანების მიღებაში.

* * *

ჩვენს გაზეთში იყო ამას წინად მოხსენებული, რომ მომავლის წლიდამ თელავის მხრის სოფ. საცხენისში რეალური სასწავლებელი იმართებაო. გაზეთს კავკაზში იწერებიან ახლა, სიღნაღის ქალაქის საზოგადოება შუამდგომლობს მთავრობის წინაშეო, რომ, თუ ამ რეალურ სასწავლებელს ჩვენს ქალაქში გახსნითო, ჩვენ დაუთმობთ იმისთვის დიდ შენობას, რომელშიაც ამჟამად საქალაქო სასწავლებელიაო, თუ საჭირო იქნება, კიდევ გავადიდებთ ამ შენობასაო და ამას გარდა მუდამ წელწადს სასწავლებლის სასარგებლოდ სამას თუმანს შევწირავთო.

თუ სად უფრო მოხერხებული და სამჯობინო იქნება კახეთში ხსენებულ სასწავლებლის გახსნა: საცხენისში, სიღნაღში, თუ თელავში—ამაზე ჩვენ შემდეგში დაწვრილებით მოვილაპარაკებთ.

* * *

ზემოხსენებულსავე, გაზეთში თემირხან-შურიდამ იწერებიან, რომ, დალისტნის მაზრის უფროსის თ. ნ. ზ. ჭავჭავაძეს მეცადინეობითა და თაოსნობით, თეატრის აშენება განიზრახეს ჩვენს ქალაქშიო. ამ ჟამადაც არის აქ თეატრის მოყვარეთა წრე, რომლის წარმოდგენათა შემოსავლიდამ ინახება ქალაქის საავადყოფო, რამდენიმე სტიპენდიატები ჰყავსთო და ქალაქის ღარიბ მცხოვრებელთაც შემწეობას აძლევენო.

* * *

ერთი ქართულის მცოდნე პირი გვწერს, რომ **დროების** მესამე ნომრის ფელტონში—**ჩვენებურში**—ორი შეცდომა შეპარვია ბ. ი. მეუნარგიასო: ერთი, როდესაც ამბობსო, რომ ვითომც ათი-ათასის მილიონის ნიშნებით წერა იცოდნენ ძველ ქართველებმა, თუ არა, არვიციო და მეორეც არაბული ციფრები ჩვენში რუსების შემოსვლის შემდეგ შემოვიღეთო. მილიონს ჩვენში ორი ასოთი გამოხატავდნენო: დასწერდნენ ასოს რ, ქვემოდ გაუსვამდნენ ხაზს—და ხაზს ქვემოდ ასოს ჩ მიუწერდნენ.

რაიცა შეეხება არიბულ ციფრების შემოღებას, ეს ჩვენში მეთვრამეტე საუკუნის დამდეგს ყოფილა ხმარებული, როგორც ამ დროინდელი ხელთ-ნაწერი წიგნები გვიმტკიცებენო; მაგრამ ამ ციფრების ხმარება უფრო ანტონ კათოლიკოზის რუსეთიდამ დაბრუნების შემდეგ გავრცელებულაო.

ბათუმის აფხაზები

ისტორიაშიც კი იშვიათად შეხვდებით იმ ნაირ უბედურ და წამებულ ხალხებს, როგორც აფხაზებია. წარსულის და მომავლის იმედის დაკარგვის გარდა, არც ახლა იციან, თუ რა ნაირ მათთვის მოუფიქრებელ მდგომარეობაში არიან. ვინ მოსთვლის იმ უბედურებას და ტანჯვას, რაც შეემთხვა ამ ბედისაგან გაწირანებულ ხალხს, თუ სოხუმის მაზრიდამ გაფანტვის და თუ ბათუმის მაზრაში და ოსმალოს სხვა-და-სხვა ადგილებში გაფანტვის შემდეგ.

მე თითონ ვარ მოწამე იმ უბედურებისა, როდესაც იმათ შიმშილმა, არა თუ უკანასკნელი მოძრავი ქონება გააყიდვინა, არამედ საყვარელ შვილს, ძმას, დას და ნათესავებს, როგორც იტყვიან, „ერთი კიტრის ფასად“ ჰყიდდნენ და ამ ნაირად ამსობდნენ სავე ოსმალების არემს და ყმებად სახლებს.

სამაგიეროდ ამათ ადგილებს და მამა-პაპეულ შემუშავებულ მიწა-წყალს ურიგებდნენ იმისთანა პირებს, რომლებს არც ესაჭიროებოდათ და არც თუ იმათი შემუშავება შეეძლოთ და ამ ნაირად „განიყვეს სამოსელი მათი და კვერთხსა მათსა ზედა იყარეს წილი“, და დღეს კი ერთ დროს მშვენიერი მხარე გადაქცეულია ნადირთა სამეფო შამბნარად...

არ შევუდგები დაწვრილებით აღწერას იმათი ცხოვრებისას, რადგანაც სიტყვის ბაქის გარდახდა ბევრია და არც შემიძლია იმათი მდგომარეობ[illegible] ისე გამოვხატო, როგორც რიგია. [illegible] მხოლოდ მოვიყვან აქ იმ თხოვნ[illegible] პირს, რომელიც გავლილ თვეში ო[illegible] ხიოდ წარჩინებულ აფხაზს აქაურ[illegible] სამხედრო ღუბერნატორისთვის მიუ[illegible] თმევიათ და უფრო ცხადად დაინახავ[illegible] იმათ აზრს, იმათ მდგომარეობას [illegible] იმათ მომავალს.

აი ეს არზაც:

„მისს აღმატებულებას ბატონს ბა[illegible] თუმის ოლქის სამხედრო ღუბერ[illegible] ნატორს.

„ბათუმის აფხაზთა: ახმედ-ბე[illegible] არდიასი, ხათინ-ალისა, ხას[illegible] ალა მუშხოჯა-ოღლისა, იბრა[illegible] გიმ-ალა კშინისა და ხუსეინ[illegible] ალა მუშხოჯა-ოღლის

თხოვნა.

„ვიდრე ავხსნიდეთ ჩვენ საზოგა[illegible] დო თხოვნას, პირველად ჩვენ თავ[illegible] ვალდებულად ვრაცხთ ავხსნათ მიზე[illegible] ზი საზოგადოების თხოვნის ჩვენი სა[illegible] ხელით შემოტანისა.

„ჩვენ წინაპართაგან დარჩენილი[illegible] ჩვენში, აფხაზებში, ჩვეულება, რომ[illegible] ყოველგან და ყოველთვის ყოველი[illegible] საქმეში მფარველობდნენ თავიან[illegible] შორის წარჩინებულნი პირნი და წინა[illegible] უძღოდნენ ხალხს. ჩვენც, თანახმად[illegible] ამისა, მოწიწებით გავბედავთ აფხაზების სახელით მოვახსენოთ თქვენს ალმატებულებას.

„კარგად მოგეხსენებათ ამბავი ჩვენი უბედური აფხაზების ბათუმში გადმოსახლებისა; ამ გადმოსახლებულებმა აუტანელის მდგომარეობის შოთმენით, ოსმალოს მმართებლობისაგან მიიღეს შეუმუშავებელი მიწები [illegible] ოცი წლის განმავლობაში, მრავალი ახლობელი ნათესაობის და კაცობრიული საუკეთესო დროს შეწირვით,

---

ელიჯინა ბლახაც, მაგრამ იმან ვერ მოალბო სალდათის გული. რუსს გადაეწყვიტა, თუ ფული არ ექნებოდა მთხოვარას, მაშინ ტანისამოსიდგან მაინც რამე აეგლიჯა, მაგრამ, საუბედუროდ, მთხოვარას ტანისამოსი ისე დაძველებული იყო, რომ არაფრად არ გამოადგებოდა.

—აი ეს ჯაყო (მოსაკეცი დანა) მაქვს, თუ გინდა ეს აიღე...

სალდათმა დაინახა, რომ სხვა ვერას გამორჩებოდა გამოჰგლიჯა ხელიდგან ეს დანა და გაიფიქრა: „ერთს არაყს მაინც დავლევ ამის ნაფასურით“.

ამ გვარად ისინი მორიგდნენ, თუმცა ასე მცირე საშოვრით გულ დაკლებული იყო სალდათი, და ბლახა შეუერთდა დანარჩენს მგზავრებს, რომელნიც მეორე დღეს დილით უნდა გამართულიყვნენ ვლადიკავკაზისკენ.

—

ამ ხანში მოაღწია საღამომ და ნუნუს სახლობა შეიყარა სამყოფო სახლში, სადაც კერას შემოსხდომოდნენ და ვახშამს ელოდნენ. ნუნუ. როგორც უმცროსი „სენაში“*) ცომსა ზელავდა ხმიადებისთვის, რომელიც იქვე ნ.ც.რში უნდა გამოეცხოთ. ამ დროს გარედგან მოისმა ძახილი.

— ონისე, ჰა ონისე!

— გახედე-ღა ვინ ჰკივის, უთხრა ონისემ პატარა ბალღსა, რომელიც იქვე კერას პირს იჯდა და ტიტველა ტალახში ამოსვრილი ფეხები მიეშვირა ცეცხლისთვის.

ბალღი წამოხტა, გავიდა გარეთ და შესძახა:

— ვინა, ვინ ჰკივის?

— ჩვენა ვართ, უპასუხეს იმას ორმა ნაბდიანმა კაცმა, რომელნიც წამოდგნენ წინა და იკითხეს:

— ონისე შინაა?

— შინაა, უპასუხა ბალღმა და შებრუნდა შინა?

ნაბდიანები გარეთ დარჩნენ, რადგანაც მთის ჩვეულებით, სანამ მასპინძელი არ გამოვიდოდა და შეიპატიჟებდა, ისინი კარების ზღურბლს ვერ გადასცდებოდნენ, რათა მოულოდნელის თავ-წადგომით არ შეევიწროებინათ მასპინძლები.

— მოხვედით მშვიდობითა, მოხვედით მშვიდობითა! უთხრა ონისემ და შეიპატიჟა მოსულები სახლში.

— მშვიდობა მოგცეს ზივარგიმა! უპასუხეს იმათ და შეჰყვნენ სამყოფოში. (საჯალაბო სახლი)

მივიდნენ თუ არა კერასთან, სტუმრებმა დაიძახეს ერთ ხმად:

— აქა მშვიდობა!

— მშვიდობა მოგცათ უფალმა! უპასუხა მახიამ, როგორც ოჯახობაში უფროსმა რძალმა და დიასახლისმა; მიგებებით გაუშვირა ორივე ხელი, რომელიც ზდილობიანად ორისავე ხელით ჩამოართვა ჯერ ერთმა და მემრე მეორე სტუმარმა.

— ცხო როგორ გიკითხოთ, თავად, საქონლით, ჯალაბობით? ალერსიანად ეუბნებოდა მახია.

— დაგვირჩა შენი თავი! ვცოცხლობთ, ღვთის მადლით, ჯერ კიდევ სული გვიდგია.

ონისემ გადიწვია სტუმრები, გძელ „შკამზედ“ დასასხდომად და სტუმრებიც წყნარა გადავიდნენ, წყნარა აიხსნეს ნაბდები, რომელიც უმცროსებმა ჩამოართვეს და წყნარადვე დასხდნენ. ბოლოს ერთმა სტუმართაგანმა, რომელიც უფრო ყმაწვილი იყო, გადიწია ჩოხის კალთა, ამოიღო ახალუხის ჯიბიდგან ბოთლით არაყი და გადასცა ბალღს.

— აბა რად გინდოდათ, ღვთის მადლსა! უთხრა ონისემ.—რაისთვი[illegible] იხარჯებოდით?

— რა გვიშავს, შენი ჭირიმე, მტერი ხომ არა ხარ?

— ბედშავო ჩემო თაო! მტერი რომ არა ვარ, განა მე კი ვერ გიშოვიდით არაყსა?

ამის შემდეგ ისინი დამშვიდდნენ და გაჩუმებულები იყვნენ იმ დრომდინ, სანამ მახიაი გამოვიდოდა სენიდგან.

— დაბძანდი მახიაო, ერთაი ორაი სიტყვაი გვაქვს სათქმელი. დაიწყო ერთმა სტუმართაგანმა.

მახიამ მოიკეცა კერასთან, ონის[illegible] ჩამოჯდა „მარტო შკამზედ“.

— აბა მოვსულვართ თქვენთან საჩვეწრადა, დაიწყო ისევ იმ სტუმარმა, რომელმაც პირველში დაიწყო ლაპარაკი.—მოვსულვართ და ჯერ ღვთის სახელს ვახსენებთ და მემრე იმას გეტყვით, რაიც გულჩი გვიძევს.

— ღვთის სიტყვას უბნობ, მამუკაო, ღვთის მადლმა! უთხრა ონისემ.

---

*) სენა სარდაფის მაგიერი ანუ საკუჭნაო.

შეამუშაევს მიღებული მიწები და ამ ნაირად უკანასკნელ მდგომარეობაში, როგორც გაევრანებული ხალხი და არა—ადამიანები სცხოვრობენ.

„სრულებით მეტად მიგვაჩნია უკვე თქვენის აღმატებულებისაგან ცნობილი განვიმეოროთ: წარსული ომიანობის დროს ყოველის მხრით ის ტანჯვა და მსხვერპლი, რომლის წყალობითაც მოუთმენელად მოველოდით ჩვენს ქვეყანაში რუსების მოსვლას, რომლითაც მოველოდით განთავისუფლებას ტანჯულის ცხოვრებისაგან; მოველოდით, რომ შევიქმნებოდით ისეთივე თავისუფალი მოქალაქენი, როგორც სხვა რუსის ქვეშევრდომნი არიან. მაგრამ, ჩვენდა დიდად საუბედუროდ და სამწუხაროდ, რუსების ბათუმში შემოსვლის შემდეგ ჩვენ თითქმის საიმისოდ არა ვგრძნობთ შემსუბუქებას ჩვენი წარსული ტანჯული ცხოვრებისას.

„არ შევიდნენ ჩვენს უბედურ მდგომარეობაში. არ მიგვიღეს ჩვენ როგორც ხალხი, როგორც ადგილის მცხოვრებელნი. არ მიგვიღეს ჩვენ არავითარ სამსახურში. წაგვართვეს, ყოველნაირ სასყიდლის მოუცემლად, ჩვენი სახნავ-სათესი მიწები, სახელმწიფო შენობების და რკინის გზის გაყვანისათვის. წაგვართვეს სიმინდით დათესილი ყანები, ეგრეთვე სასყიდლის მოუცემლად. ჩვენი სათესი ყანები და ბაღები ქრისტიანებს სასაფლაოებად დაურიგეს, რითაც იმ ადგილებში როგორც ცხოვრება, ისრე სარწმუნოება შეგვერყა, და უკანასკნელად ჩვენმა უჩასტკის ნაჩალნიკმა რამოდენიმეჯერ გამოგვიცხადა, რომ ჩვენ გადავსახლდეთ სადმე სხვაგან, რადგანაც ჩვენი მამულები, რომლებიც შეიცავს სახნავ-სათესს მიწებს, ბაღებს, სახლებს და სხვა, ესაჭიროება მთავრობასაო.

„ჩვენ, როგორც სხვა ქვეშევრდომნი დიდი რუსეთისა, არა თუ ჩვენი უძრავ-მოძრავი ქონება, არამედ ჩვენი სიცოცხლეც უკანასკნელ სისხლის წვეთამდი მზადა ვართ შევსწიროთ ჩვენს მთავრობას, როგორც ჩვენ, ისე ჩვენი ქონება ეკუთვნის მას.

„მაგრამ ამ ნაირ აუტანელი მდგომარეობით სასოწარკვეთილებაში ვართ ჩავარდნილნი: არ ვიცით—რა ვქმნათ, რა ნაირი ზომები მივიღოთ ჩვენი კეთილ-დღეობის გასაუმჯობესებლად; არ ვიცით რუსული ენა, არ ვიცით რუსის კანონები და ამით უფრო დაჩაგრულები ვართ.

„ჩვენ არა გვგონია და არც შეგვიძლია წარმოვიდგინოთ, რომ თუ მმართებლობას ესაჭიროება ჩვენი მამულები, იმ შემთხვევაში შეუხამებელი ჯილდოს (საღირელი ფასის) მიუცემლად ჩამოგვართვას და ჩამოგვართვას იმ უბედურებს, რომლებმაც ოცი წლის განმავლობაში იმისი შემუშავებისათვის სიცოცხლე შევსწირეთ.

„ზემორე მოხსენებული მდგომარეობის აღწერით და უმორჩილესის თხოვნით მოვისწრაფვით თქვენს აღმატებულებასთან, რომ შემდეგ საგნებზე პასუხით გაგვაბედნიეროთ: ა) თუ მართალია, რომ ჩვენი უჩასტკის ნაჩალნიკი გვიცხადებს, ჩვენ აწმყო საცხოვრებელი ადგილების დატოებას და გადასახლებას? ბ) სად უნდა გადავსახლდეთ ჩვენ? გ) თუ მმართებლობას ეჭირება ჩვენი მიწები? დ) თუ მმართებლობას ეჭირება, რითი ვიქმნებით ჩვენ დაკმაყოფილებულები? და ე) რა პირობებით უნდა ვემსახუროთ მმართებლობას?

„ამასთანვე ჩვენ თავს ვალდებულად ვრაცხთ დავსძინოთ, რომ, თუ ტანჯული ცხოვრება აფხაზებს აალელვებს, იმას არავითარი პოლიტიკური მნიშვნელობა არ ექმნება, არამედ ტანჯვა მიიყვანს იმათ იმ მდგომარეობამდე.

„ამასთანვე ვარდგენთ ორს სამოცკაპეიკიან მარკებს.“

ვგონებ, ბატონო მკითხველებო, იმათი ჩვენ ხელში მდგომარეობის გაგებისთვის განმარტება საჭირო აღარ იყოს, თუ იმასაც დავსძენთ, რომ თითქმის ყველაფერს უტყუარს ამბობენ.

მაშ ჩვენ მხოლოდ დაგვრჩენია ვისურვოთ, რომ ჩვენმა ბატ. ღუბერნატორმა ამ საბრალოთ თხოვნას ჯეროვანი ყურადღება მიაქციოს და არ გადასცეს საქმის წარმოება იქ, სადაც ზოგს თავისი თავის ვინაობა აღარ ახსოვს მოხუცებულობისაგან და ზოგსაც მამაო-ჩვენოსავით გაუზეპირებია **„завтра“**, **„завтра“** და, ჩინოვნიკური ფორმალისტობის წყალობით, ყოველივე უბრალო საქმეზე ტომობით საქმის შედგენა წმიდად სწამსთ! თუ ასე არ ინებებს ბატონი ღუბერნატორი ამ საქმის გზის მიცემას, მაშინ მხოლოდ შეგვიძლია ავიცდინოთ თავიდან ბათუმში უიმისოთაც გახშირებული ცხადი თავდასხმა, ყაჩაღობა და კაცის-კვლა.

კრაზანა.

ბათუმი, 5 იანვარს 1882 წ.

უცხოეთი

(გაზეთებიდან)

ინგლისი. ნემეცურ გაზ.: *Post*-ში სწერია შემდეგი ინგლისის ეხლანდელს მდგომარეობაზედ: ინგლისს ადვილად შეეძლო, აეცდინა თავიდამ ის რევოლიუცია, რომელიც ახლა მოქმედობს.—თანაც საკვირველია, ბევრი [illegible] მშვიდობიანურ წყობილებასა, როგორც მაგ. ვაჭრობის პაცხოველება და სხვა წარმოებათა გავრცელება, მაგრამ ყველა ესენი ვერ ხატვენ კიდევ ამ ქვეყნის ნამდვილ მდგომარეობას.

ყველგან ეტყობა უკმაყოფილების მეტის-მეტად გაზვიადება, საზოგადო მძიმე მდგომარეობა და არეულობა. სამში ნაყოფები გამოიღო ირლანდიის მაგალითმა. „ჩვენ რად არ მოგვანიჭებენ მას, რაც ირლანდიელებს მიანიჭესო?“—გაიძახიან ინგლისელი ფერმერები.

ამერიკის შეერთებული შტატები.

თითქმის სამი თვეა, რაც გარფილდის მკვლელის გიტოს საქმე სწარმოებს ამერიკის სასამართლოებში და ამ ხნის განმავლობაში, არა თუ მარტო ამერიკის, მთელი ქვეყნის ყურადღებაც არის მიქცეული ამ პროცესზედ.

გიტოს გამამტყუვნებელმა სთქვა სხვათა შორის, რომ ის იგონებდა ჭკუაზედ შემცდარობას, სრულს გონებაშიაო. ამაზედ გიტომ მიუგო: „მე არასოდეს არ ვიგონებდი ჭკუაზედ შემცდარობას. მე ისეთს ჭკუაზედა ვარ, როგორც თქვენ, ბ. ვექილო, თუმცა მე, რასაკვირველია, თქვენ გჯობივართ. მსაჯულის კითხვაზედ: სურს თუ არა კიდევ სთქვას რამე, გიტომ უპასუხა, რომ ჰსურს წარმოსთქვას უკანასკნელი სიტყვა. ვერც ერთს გამოცდილს ვექილს ამერიკასას ვერ მივანდობ მე ჩემს დაცვას ამ წამშიო.

დღევანდელის ტელეგრამმიდამ შე-

— თქვით ჩემო ყველაუ, ყური თქვენკენა გვაქვს, დაუმატა მახიამ და გადაიგდო თავზედ შალის წვერი, რომელიც ყურზედ ჰქონდა ჩამოხვეული და სმენას უშლიდა.

— ჩვენ მოვსულვართ შუა კაცებად, ამ ქალისა გთხოვს ზირგოლაი თავის ძმისთვი, დაიწყო ისევ მამუკამ.

— ოჯახობა კარგია, ბიჭია და კაი ბიჭი, ღვთის მადლმა არც რაით არ დაიწუნების. დაუმატა მამუკას ამხანაგმა.

— ზირგოლაია და ხემწიფის სამსახურში არის ჩაფრათა, ყველაფრით შემწეობა შეუძლიან.

— აბა, ღმერთს ვერ შევცოდავ, ოჯახი კარგი აქვსთ, ხევში გათქმულია, მაგრამ ზირგოლაის ძმა ნინოაი სულ ცხორში დადის, ზირგოლას ჯალაბობა არვინა ჰყავს, და ეგ ქალაი რას გააწყობს იმათ ოჯახში? ფიქრის შემდეგ წარმოსთქვა იონისემ.

— რაი უშავს, შენაიჭირაიმე, ბატარა ხომ აღარაა ნუნუ?

— ბატარა არა, მაგრამ სახლის პატრონობას დიდი თავი უნდა. ზირგოლას სახლი დიდი აქვს და სტუმარი ბევრი მიზდის, ყველას დახვედრა უნდა.

— აბა ჩვენ კი მოვსულვართ, გვხვეწებით გაწბილებულს ნუგაგვზავნით და ახლა თქვენ იცით.

— რაისთვი გააგდო ზირგოლამ თავისი ცოლი? მოიყვანოს და მაშინის ორ რძალს ოჯახობაში არცრაი არ გაუჭირდების.

— მოიყვანს, მოიყვანს, მა რასა იქს?

— რაი ვქნა მეტად უმხთოა ზირგოლაი, თავის ცოლსაც სულ აგინებდა სცემდა, თმით ათრევდა და რაი უნდა ვქნა არ ვიცი? კიდევ დალონებით წარმოსთქვა იონისემ.

ამ გვარმა ვაჭრობამ კარგა ხანს გასწია, თუმცა მახიას წინადვე ჰქონდა გადაწყვეტილი, რომ ნუნუ ნინიასთვის მიეცა და რაც მახია გადასწყვეტამდა, იონისესთვისაც გადაუბრუნებელი კანონი იყო. მაშასადამე გამარჯვებული უნდა შუაკაცები დარჩენილიყვნენ. ქალის პატრონები მხოლოდ ურვადის მოსამატებლად-ღა ლაპარაკობდნენ.

— ღონიერები არიან, შენაი ჭირიმე, აჰკიდე მძიმედ და ისინიც ასწევენ... ცხო რაიღა ლაპარაკი გინდათ ურვადზედ. უთხრეს შუა კაცებმა.

— თხუთმეტი ძროხა ურვადი, ერთაი თუმანაი მახიას გასამზრდელო, ერთაი ცხენი სადედის ძმო, ხუთი მსუქანი ჰედილაი, თავის სატან-საპოხით *).

— იჰო, ჰო, ჰო!.. თავის გაქნევით და მწარედ წარმოსთქვა მამუკამ.—ბევრია, ბევრი.

— ჩვენ ნაკლებ ქალს არ გავიყვანთ სახლიდგან, არა! წყენით წამოიძახა მახიამ და მემრე დაუმატა:—თქვენს ხათრს, რაი უყო, თორემ ცხვებიც ბევრი გვყანდა მთხოვარი... აგრემც დამირჩებით, რომ ურვადსაც მეტს გვაძლევდნენ, მაგრამ ჩვენც „გორს“ ვეძებთ.

ისინი ჩქარა მორიგდნენ, აიღეს ნიშნად ხუთი მანეთი და გადაწყვიტეს ნუნუს გადაცემა იმ ოჯახობაში, რომელშიაც შესვლას ქალი სიკვდილს რჩეულობდა.

ნუნუ, მთის ხალხის ჩვეულებისამებრ, სენიდგან არ გამოდიოდა, მაგრამ ზოგი ერთი სიტყვებიდგან კი ესმოდა, რომ ლაპარაკი იმას და იმის გათხოვებას შეეხებოდა. ის ცდილობდა ყური დაეგდო, გაერკვია, რითი გადაწყდებოდა იმის მომავალი, რომ გაეგო, მართლა გამოიმეტებდნენ ისე ულმერთოდ და ადვილად გასაყიდად, მაგრამ საუბედუროდ სამყოფო სახლი კარგა დიდი და სენა დაშორებული მოლაპარაკეთაგან; ასე რომ ნუნუმდინ კარგად ვერ აწევდა იმათი საუბარი.

იმას უდუღდა გული და უდუღდა იმისთვის, რომ თავის ახლობლები არც-კი ჰკითხამდნენ იმას, მოსწონდა ნინია თუ არა.

ბოლოს ნუნუს მღელვარებამ იქამდინ დაასუსტა, რომ ამ საგანზედ ფიქრიც კი ეზარებოდა. ის ჰფიქრობდა მარტო თავის სატრფო იაგოზედ, რომელიც ეხლა უეჭველია, კალოში ელოდა.

იმან დაუწყო ღმერთს თხოვნა, რომ რითიც იქნებოდა, დაჰპირდებოდნენ იმის თავს თუ არა, ჩქარა გადაწყვეტილიყო და სტუმრები წასულიყვნენ, მოშორებოდნენ თავიდგან.

ამ უკანასკნელ წადილის ასრულებამ დაუგვიანა და ჩქარა გაშალეს ვახშამი და მოჰყვნენ ახალი დანიშნულების სადღეგრძელოს.

ა. მოჩხუბარიძე.

(გაგრძელება).

*) სატანი—ეელი, საპოხი—ერბო.

იტყობთ, რომ სასამართლომ გაათავა ზიტოს საქმე.

—

პრუსია. ბერლინში გამოცემულს პატარა ბროშურაში მოყვანილია შემდეგი აზრები თ. ბისმარკისა.

„მთელის ჩემის პოლიტიკურ კარიერის განმავლობაში მე შევიძინე ბევრი მტერი. მძიეთ ყველგან, ყველა გერმანიის მდინარეთა ნაპირებზედ და თქვენ დარწმუნდებით, რომ ამ ჟამად არ არის ადამიანი—ამაყად ვამბობ ამას—რომელიც ისე ეზიზღებოდეთ და იმდენადაც, რამდენადმე. მე კი ბოლომდის, შეუბრკოლებლად გავყვები იმ კვალს, რომელზედაც მიმითითა ჩემი სამშობლოს სიყვარულმა. თანაგრძნობას შევხვდები, თუ მძულვარებას, ეს ჩემთვის სულ ერთია“..

„გარეშე პოლიტიკა, განაგრძობს თ. ბისმარკი, არ ფუძნდება იურიდიულ თეზორიეზედ. პოლიტიკა არის პრაქტიკული მეცნიერება. როდესაც პოლიტიკას ჰკიდებ ხელს, დიდი ყურადღება როდი უნდა მიაქციო გარეგან ფორმას, სიტყვებს და თეორიას“. შემდეგ თ. ბისმარკი ამბობს: „მმართველობათ ლუპავს შემდეგი ჩვეულება: დღეს ერთს გააკეთებენ, ხვალ მეორეს; დღეს ერთს შეჰპირდებიან და შეპირებას არ ასრულებენ. მმართველობა არ უნდა ძრწოდეს: ერთხელვე ამოურჩევია გზა, უნდა მარჯვედ იაროს მაზედ. თუ ის გაუბედავია—სუსტდება და აქედამ მთელი სახელმწიფო იტანჯება. თმობა და საჩუქრები აძრიელებენ ხარბობას“.

განცხადებანი

—

ი. მურადოვის
წიგნის მაღაზიაში

ქუთაისში

მუდამ არის დამზადებული საკმაოდ ყოველ გვარი სასწავლო წიგნები, რომელნიც კი მოეთხოვებად სავაჟო და საქალებო გიმნაზიებში, სახალხო და სამოქალაქო სკოლებში მოსწავლეთა. არის აგრეთვე დიდ-ძალი სამოსწავლო და სკოლაში სახმარო ნივთები და მოთხოვნილებისა დაგვარად დახაზული რვეულები, ასი—5 მანეთი., მუზიკალური ნოტები, სხვა და სხვა საწერი ნივთები და მასალეები უფრო იაფ ფასად, ვიდრე სხვაგან.

ქალაქს გარეშე მცხოვრებთა მოთხოვნილებას მაღაზია დაუყოვნებლივ აასრულებს და გამოგზავნის პირველივე წამომავალი ფოშტით.
(50—40)

დაიბეჭდა, გამოვიდა და იყიდება
თფილისის წიგნის მაღაზიებში

ივაკ-არაკნი

კრილოვისაგან და სიბრძნე-სიცრუიდგან გალექსილი თ. რ. ერისთვისა.
(3—2)

დაიბეჭდა და იყიდება გრ. ჩარკვიანის ქართული წიგნის მაღაზიაში

მამულის
საერთო მფლობელობაზე
თხზულება
ანტონ ფურცელაძისა
გამოცემული
ზაქარ ჭიჭინაძისაგან.
ფასი თითო წიგნისა ერთი აბაზი

ინგლისის მაღაზიაში

ამაგრებს თმას და ადრინდელ ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუშისა 2 მან., გაგზავნით 2 მანეთი და 28 კაპ.

აქვე იყიდება ქინის პომადა თმების გასამაგრებლად. ფასი 1 მან. სხოტკები თავის ტკავილის მოსასპობლად, ტუალეტის საპონი, დუხები და სხვ
(100—77)

ინგლისის მაღაზიაში ახლად მიღებულია დიდ ძალი ჩაი პირველი მოკრეფისა 30% უკეთესი, ვიდრე სხვაგან. **იქვე იყიდება:** პაროსანა 40 კაპ. დაწყებული; სტაქნები, ბაკლები 10 კაპ—დამ; პადნოსები 5 კ.—დამ, მურაბა და ალბომები ნახევარ ფასად და სხვ.
(100—56)

ლონდონის მაღაზია კომერციულს ბანკის ქვეშ დაარსებულია ნამდვილი ჩაი-გასასყიდლათ პირველი მოკრეფილისა და საუკეთესო ინგლისური საქონლისა: მაგალითებრ: თოფებისა, რევოლვერებისა, კლიტეებისა, ჭურჭლებისა, კრავატებისა, დანებისა, კოვზებისა, ჩაიჩიკებისა, შოკოლადისა, კაკაოსი, დუხებისა, საპონისა, შოთ გებისა, ცხვირ-სახოცისა, ქაღალდისა, კარანდაშებისა, კალმებისა, უნაგრებისა, სუკრისისა (გემრიელი კლემჩიკისი ზეთისა) და სხვ. საავენტო მაგინტოშის მოსასხურავებს გასასყიდლად კანფეტების და ბატჯერის და კამპ. მურაბისა, აგრეთვე ჩულქებისა და წინდებისა ნოტინგამიდამ. ნამდვილი ჰავანის სიგარები.
(100—63)

ი. და ვ. ჭილაძეთა
წიგნის მაღაზია

ქუთაისში

ბულვარის პირდაპირ, სობოროს გვერდით.

რომელსაც წინედ პ. ф. გერარდის მაღაზია ერქვა, დღეიდამ ჩვენს ხელში გადმოვიდა. ვხმარობთ ყოველს ღონის-ძიებას, რომ მაღაზიის საქმე კიდევ უფრო კარგად წავიყვანოთ ყოველ-მხრივ, ვიდრე დღემდის იყო. იმედი გვაქვს პატივცემული საზოგადოება არა თუ არ მოაკლებს თავის ყურადღებას ამ მაღაზიას, რომელიც მუდამ მისს სიამოვნებას ცდილობდა, არამედ უფრო ყურადღებას მოგვაქცევს ამიერ. მაღაზიას აქვს ყველა სასწავლებელთათვის ყოველ-გვარი სახელმძღვანელო და ხელსაწყობი. მრავალი საკითხავი წიგნები ქართული და რუსული, ნოტები და სხვ.

მაღაზია იღებს ხელის-მოწერას ყველა ჟურნალ-გაზეთებზე სარედაქციო ფასით.
(5—5)

გრიქუროვის წიგნის მაღაზიაში (ბაღის პირ-და-პირ) და ბ-ნი იოანნისიანთან (ოკრუჟნის სუდის ქვემოთ) იყიდება წერა-კითხვის საზოგადოების გამოცემა:

წითელი ფარანი, ფასი 15 კ.
ხატაური — — — 10 კ.

ისყიდება

25% ნაკლებ მინამ სხვა ადგას ჩაი, კაკაო, შიკოლადი, ბისკვიტი, მურაბა, ბრინჯი, ჭურჭლები, სტაქნები, ბაკლები, თეფშები, ჩაინიკები, სუდოკები, ფოდნოსები, პირის-საბანი, კლიტეები, სამურველი, ტანისამოსის საკიდი, კოვზები, დანები, კალმები, ქაღალდი, კანვერტები, რვეულები, კარანდაშები, თოფები, რევოლვერები, კრაგები, პლაშჩები, ვანები, ქამრები, საყელურები, კლეონკა, უნაგირები, ლაგმები, უთოები, ტასტები, პირისახოცი, ცხვირის-სახოცი, ჩულქები, ტუალეტის საპონი, დუხები, შარბათი, ციტმატმაგნეზია, ქინას ღვინო, პორტ-ვეინი, ხერესი, კონიაკი და ათასი სხვ. რამეები,—**ინგლისის მაღაზიაში.** იქვე ჩაი ვაჭართათვის ნარდათ: ფუთობით 40, 46, 52 და 58 მან. და გირვანქობით: 1 მ., 1 მ. 10 კ., 1 მ. 20 კ., 1 მ. 40 კ., 1 მ. 60 კ., 1 მ. 80., და უპირველი ხარისხისა 2 მ.—წონა უქაღალდოთ.

თოფები 20—60 მან., ჩოკ-ბორ (choke bore) Ceorge Dau-ს ფაბრიკიდამ—120 მან. რევოლვერები 4—34 მან. და ბულდოგისა 11—20 მ. ქალის უნაგირები 65 მან-დამ.; შეფილდის დანები ჩანგლებით 3 მან. 50 კაპ-დამ დუჟ., ალბომები ნახევარ ფასად, ფილტრები და სხვ.

ქვეყანაზედ უმრავლესი ამორჩევა თოფებისა და რევოლვერებისა თფილისში.
(100—64)

ისყიდება

15,000 თეფში 1 ხარისხისა, თითო 15 კაპ.

12,000 ბროლის სტაქანი თითო 25 კაპ.

10,000 ბაკალი და სტაქანი თითო 10 კაპ.

10,000 ფოდნოსი და გასალები თითო 15 კაპ.

10,000 ნევსი, 8 კ. 40-მდინ ასი.

10,000 პენალი თავის პრიბორით თითო 5 კაპ.

5,000 ბოთლი პორტვეინისა და ხერესის თითო 1 მან.

2,000 არშინი კლიონკა 60 კაპ. 2 მან. არშინი.

2,000 დიუჟინი ყარანდაში და ყალმის ხელი 8 კ. 50 კაპ. დიუჟ.

2,000 გირვანქა ინდოეთის ბრინჯი 7, 8, 10 კაპ. გირვ.

1,000 გირვ. თვალთ-მაქცი ლეპიოშკა 50 კაპ. გირვ.

600 ინგლისის რევოლვერი 4 მან. 34-მდი.

300 ინგლისის თოფი თითო 20—100 მან.

დრაპი, მაუდი, ტრიკო, ალბომები, საზამთრო პალტოები, ქუდები, შარვლები და ტანისამოსი ნახევარ ფასად. **ინგლისის მაღაზიაში.**
(40—21)

ამ მოკლე ხანში იქნება

თამაში

XLIV ლოტერეისა

პეტერბურღის უპატრონო ბავშვების თავ-შესაფარ სახლის სასარგებლოდ, 5,000 ყმაწვილებისათვის.

სულ 600 მოგებაა

უმთავრესნი:

ერთი მოგება—225 გირვანქა ვერცხლი, სტოლისა და ჩაის სერვიზი— — — — — — 8,000 მან.
ოთხი მოგება—1,000 მანეთი — — — 4,000 მან.
ორი მოგება—500 მან. — — — — 1,000 მან.
დანარჩენი ხუთას ოთხმოც-და-ცამეტი მოგება შესდგება სხვა-და-სხვა ვერცხლის ნივთებისაგან და ხელმწიფის ნაბოძებისაგან, სულ — — — — —14,000 მან.

ბილეთის ფასი **1** მანეთი.

სყიდვა ბილეთებისა შეიძლება ღუბერნატორების კანცელარიაში ანუ ყმაწვილების თავ-შესაფარ სახლების კანცელარიებში.

ლატარეის დღე გამოცხადებული იქნება.

მოგება მიეცემა მხოლოდ იმას, ვინც მთელს ბილეთს წარადგენს.
(3—1)

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 15 Января 1882 г. *Типографія С. Меликова.* გამომცემელი ს. მესხიშვილი. რედაქტორი ს. მესხი.